

Bianca Maria Carmen PREDESCU

TRATAT DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT

Partea generală – Teoria conflictualistă

Partea specială – Norme conflictuale în diverse materii

– Procesul civil internațional

Bianca Maria Carmen PREDESCU

TRATAT DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT

Partea generală – Teoria conflictualistă

Partea specială – Norme conflictuale în diverse materii

– Procesul civil internațional

Universul Juridic

București

-2025-

Cartea I

DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT – PARTEA GENERALĂ

Titlul I

Drept internațional privat. Considerații generale

Capitolul I

Noțiuni introductive

Secțiunea I

Introducere

Pentru satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale existenței, oamenii intră în raporturi ce depășesc granițele statelor, stabilind relații internaționale. Această situație de fapt a permis o soluționare diferită, de la nerecunoașterea vreunui drept subiectiv străinului ajungându-se la recunoașterea ansamblului drepturilor civile și fundamentale. Soluțiile date raporturilor internaționale dintre particulari în secolul al XIII-lea au fost considerate ca fiind aspecte particulare ale raporturilor de drept civil. Din secolul al XVIII-lea ele au fost privite ca parte a relațiilor internaționale, cărora li s-a dat o rezolvare de drept civil, cu toate că făceau parte din raporturile de drept internațional public.

Gândirea juridică a secolului al XIX-lea a făcut distincția dintre dreptul internațional public și dreptul internațional privat, iar în secolul XX s-a făcut demarcația netă între cele două ramuri, dreptul internațional privat având un obiect de reglementare juridică, o metodă specifică și domeniul propriu.

Evoluția concepției doctrinare

Dobândind un caracter universal, concepția actuală de drept internațional privat își are sorgintea în opera marilor profesori: Dimitrie Alexandresco, Nicolae Bazilescu, Valerian Urseanu, Iorgu Radu, Alfred Djuvara, Edwin Em. Antonescu, Mihail Eliescu, Friedrich Karl von Savigny, Pasquale Fiore, F. Laurent, T.M.C. Asser, Alphonse Rivier, Armand Lainé, André Weiss, Albéric Rolin, F. Surville, F. Arthuys, René Demogue, Antoine Pillet, J.P. Niboyet.

Relațiile sociale nu pot avea un caracter autarhic. Pentru satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale existenței, indivizii intră în raporturi ce depășesc uneori granițele formațiunilor statale, astfel încât ele dobândesc un caracter internațional.

În cadrul procesului de reglementare juridică s-a observat că aparte de relațiile dintre indivizi în interiorul statului și de relațiile dintre state există o a treia categorie, cea a raporturilor dintre indivizii ce aparțin unor popoare și formațiuni statale diferite. După concepția dominantă fiecărei epoci, această situație de fapt a permis o soluționare diferită

mergându-se de la nerecunoașterea vreunui drept străinului, până la recunoașterea drepturilor civile și fundamentale.

Chiar dacă soluțiile juridice asupra raporturilor internaționale dintre particulari le întâlnim începând cu secolul al XIII-lea, mult timp ele au fost considerate ca aspecte particulare ale raporturilor de drept civil. După secolul al XVIII-lea soluțiile conflictualiste au fost privite ca aspecte particulare ale relațiilor internaționale, în sensul de soluții specifice raporturilor dintre indivizi în cadrul reglementărilor de drept internațional public.

Gândirea juridică a secolului al XIX-lea a făcut distincția între dreptul internațional public și dreptul internațional privat. Această distincție nu avea caracter absolut, uneori soluțiile conflictualiste fiind privite ca o formă specifică a reglementării raporturilor dintre particulari, în contextul relațiilor internaționale, care se considerau că aparțin, în principiu, dreptului internațional public. Cu rigoare juridică, doctrina secolului XX a făcut demarcația dintre dreptul internațional public și dreptul internațional privat și a pus în lumină obiectul de reglementare juridică, metoda specifică și domeniul propriu. Observăm o delimitare clară a dreptului internațional privat și de dreptul civil, fapt ce a permis să se pună bazele unei discipline juridice distincte, întâlnită ca atare în toate sistemele de drept.

Expresia *drept internațional privat* folosită în zilele noastre cu un caracter universal își are în mod cert sorgintea în operele marilor juriști ai secolului al XIX-lea¹. Pentru sistemul nostru de drept rămâne de referință concepția ilustrului profesor **Dimitrie Alexandresco**, astfel cum a fost fundamentată în opera monumentală *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român, în comparație cu legiuirile vechi și cu principalele legislațiuni străine*.

Profesor de drept la Iași și apoi la București, având de-a lungul timpului diferite demnități în magistratură și viața academică, Dimitrie Alexandresco a editat între anii 1884-1886, la Iași, prima ediție a volumelor I-IV, iar între anii 1898-1915 forma revăzută și adăugită a acestora, precum și restul volumelor, *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român, în comparație cu legiuirile vechi și cu principalele legislațiuni străine* formând o operă în treisprezece volume, structurată pe unsprezece tomuri, dintre care tomurile trei și patru cu câte două părți². Opera profesorului Dimitrie Alexandresco este uriașă, tratând exhaustiv întreg dreptul civil, respectiv materiile ce privesc teoria generală a dreptului, actul juridic, statutul personal, statutul real, succesiuni, raporturi de familie, obligații și contracte. Întreaga analiză este făcută atât din perspectiva reglementării interne, cu statuările instanțelor române, cât și a altor țări europene, a practicii și calificării dată de doctrina străină, cu arătarea pentru fiecare materie a soluțiilor conflictualiste împărtășite de dreptul românesc și de alte sisteme de drept, precum și a condiției juridice a străinului recunoscută în sistemele juridice contemporane.

Chiar dacă *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român, în comparație cu legiuirile vechi și cu principalele legislațiuni străine* nu este un tratat propriu-zis de drept internațional privat, în conținutul său găsim cele mai valoroase considerații teoretice cu privire la distincțiile drept public și drept privat, drept intern și drept internațional, conflicte de

¹ Y. Loussouarn, P. Bourel, *Droit international privé*, Dalloz, 1988, p. 1, arată că expresia *drept internațional privat* a fost introdusă și a devenit comună în Franța prin *Tratatul de drept internațional privat* al lui Foelix, din 1843. B. Audit, *Droit international privé*, Economica, Paris, 2000, p. 1, consideră că expresia *drept internațional privat* a fost fundamentată în secolul al XIX-lea, chiar dacă era asociată celei de drept internațional public, ce desemna relațiile dintre state.

² D. Alexandresco, *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român în comparație cu legiuirile vechi și cu principalele legislațiuni străine*, Tom I, ed. a II-a, Curierul Judiciar, București, 1906; Tom II, ed. a II-a, Leon Alcalay, București, 1907; Tom III, Partea I, SOCEC, București, 1909; Tom III, Partea II, SOCEC, București, 1912; Tom IV, Partea I, SOCEC, București, 1913; Tom IV, Partea II, SOCEC, București, 1914; Tom V, Tipografia Națională, Iași, 1898; Tom VI, Tipografia Națională, Iași, 1900; Tom VII, Tipografia Națională, Iași, 1901; Tom VIII, Tipografia Națională, Iași, 1905; Tom IX, SOCEC, București, 1910; Tom X, SOCEC, București, 1911; Tom XI, SOCEC, București, 1915.